

Za varnejše počitnice

Kljub posebni kampanji za varnost prometa, ki jo je odredil minister za javna dela, in kljub letakom, ki jih te dni razdeljujejo avtomobilistom, naj se strogo držijo prometnih predpisov, se v zadnjem času pretresljivo večja število prometnih nesreč na italijanskih cestah. Tako je v nedeljo zgubilo življenje dvajset oseb, v ponedeljek 13, v sredo sedem, na stotine oseb je huje ali laže ranjenih, gmotna škoda pa gre v stotine milijonov lir.

Vzroke tolikih tragedij najdemo predvsem v čedalje večjem številu avtomobilov in drugih motornih vozil, zaradi česar mnoge ceste ne ustrezajo več sedanjim zahtevam. Prav zaradi tega pa se zahteva od vsakega voznika največja pozornost, predvsem pa čut za odgovornost ter spoštovanje do lastnega življenja in do življenja bližnjega. Za kristjane je življenje božji dar, ki ga je vsakdo po vesti dolžan varovati in negovati. Za neverne ljudi je življenje prav tako nekaj, kar je vsakomur najbolj dragoceno. Nihče ne sme torej ničesar ukreniti, kar bi škodovalo ali celo spravljalo v nevarnost svoje lastno življenje in življenje drugih ljudi.

Vse pa kaže, da se marsikdo — žal premnogi — teh najbolj osnovnih dolžnosti ne zaveda, zlasti kadar sedi za avtomobilskim krmilom. Tedaj se žal premnogi dajo zapeljati od najbolj primitivnih gonov, ne znajo več obvladati svojih strasti in brez najmanjše potrebe poganjajo svoja vozila do naravnost blaznih hitrosti. Povečini gre za mlade ljudi, ki nimajo najmanjših življenjskih izkušenj in ki so prišli do avtomobila, ne da bi se preveč trudili in žrtvovali.

Marsikatero nesrečo pa povzročijo starejši ljudje, taki, ki so že stopili v pokoj in ki so z izkupičkom svoje odpravnine morda kronali svoje davne sanje, da vendar pridejo do avtomobila. Nihče seveda neče starejšim ljudem kratiti pravice, da čimbolj uživajo zasluženo pokojnino, vendar je jasno, da ti prav gotovo ne morejo več imeti tistih fizičnih rekvizitov, zlasti hitrih refleksov, kot jih zahteva današnji promet. S tem ni seveda rečeno, da ne moremo mlajšim in starejšim ljudem mirno zaupati krmila. Gotovo se najdejo tudi taki, ki boljše vozijo kot kak človek, ki je v svojih najboljših letih. Reči hočemo samo, da je za mladino potrebna določena vzgoja, preden vzame v roke motorno vozilo; za starejše pa temeljit zdravniški pregled in tudi nekaj izpraševanja vesti in poznavanja lastnih telesnih ter duševnih sposobnosti.

Šolniki, zdravniki, sociologi, duhovniki psihologi in drugi strokovnjaki bodo morali odslej vsekakor posvečati tem perečim problemom mnogo več pozornosti, če hočemo,

(Nadaljevanje na 2. strani)

OSAMLJENA KITAJSKA

Na Kitajskem se širi češčenje Mao-tse-tungove osebe prav tako kot pred leti Stalinove v Sovjetski zvezi. Pred Maom vihti komunistična stranka kadilnice tudi kot fizično najbolj vzdržnemu človeku vse Kitajske. V besedah in slikah so ga slavili, kako krepko plava po valovih Modre reke, kot da je kljub svojim visokim letom potelkel vsa svetovna prvenstva.

Prejšnji teden so pa začeli zažigati kadila Mao-tse-tungu tudi kot največjemu modrijanu. Osrednji partijski odbor je sklenil izdati vsa njegova dela v milijonski nakladi. »Ljudski dnevnik« iz Pekinga piše, da bo to odgovor vsem tistim protistrankarskim elementom, ki so skušali preprečiti širjenje voditeljevih spisov med množice, ki pa hrepene po tem, da bi jih brale.

STVAR NI TAKO SMEŠNA

Ta za zahodne pojme naravnost smešni Mao Tse Tungov kult pa spada na žalost enako kot trenutna čistka k današnji kitajski stvarnosti, ki pa je — če jo presojamo kot celoto — mnogo manj smešna. To je stvarnost naroda, ki šteje nad 700 milijonov duš, s celo vrsto podložnih narodov, kot so npr. Tibetanci; o drugih tudi učeni poznavavci kitajskih razmer komaj kaj vedo. Gotovo je le, da obstojajo. Kljub svoji ogromni številični masi so bili Kitajci za Evropo in najbrž tudi za ostali svet vedno skrivnost in ta skrivnost se je v zadnjih desetletjih še poglobila, namesto da bi se spričo modernih prometnih zvez in občil razkrila. Lahko se reče, da je Kitajska danes bolj oddaljena od Evrope, pa tudi od ostalega sveta, kot je bila v času Marca Pola. Kajti tedaj so jo ločile od Evrope samo ogromne zemljepisne razdalje, puščave, gorovja in divja ljudstva. Danes pa jo deli od Evrope — in to ne samo od Zahodne, ampak tudi od vzhodne — pravi nevidni ideološki »kitajski« zid.

VZROKI OSAMLJENOSTI

K tej osamljenosti Kitajske je nedvomno v preteklosti res prispevala njena obrobna lega na azijski celini. Vsa ta masa človeštva je namreč zgoščena na relativno majhnem prostoru brez kakih dolgih izrastkov v katerokoli smer, skozi katere bi bil lahko kitajski narod »dihal« in občeval z ostalim svetom. Vsepovsod je kitajsko ozemlje zaokroženo, s kratkimi mejami in brez večjih polotokov, vsepovsod se kitajstvo utaplja v lastni masi, ki jo vleče k tlom in jo napravlja fizično in duhovno stabilno, težko.

Poleg tega je kitajski jezik tako različen od drugih jezikov in kitajska pisava znakov za vsako besedo posebej tako težavna, da je zelo malo ljudi v ostalem svetu, ki

ju toliko obvladajo, da lahko prodrejo v skrivnosti kitajskega duha in kulture. To so s pridom poskušali misijonarji, neobteženi od družinskega življenja in od skrbi za vsakdanji kruh in kariro, tako da so se lahko posvečali kulturnim in misijonskim zadevam. Ti so največ storili, da so približali kitajskega človeka zahodnemu svetu. Toda Mao Tse Tungov režim jih je pregnal ali vrgel v ječe, kjer so mnogi izhrali, in s tem je oropal kitajski narod dragocene pomoči; oropal ga je ljudi, ki so Kitajce ljubili in zanje zelo veliko storili.

TEŽKO RAZUMLJIVI PROCESI

Zdaj, ko so presekanke tudi te vezi s svetom, je Kitajska osamljena kakor v davni preteklosti, in v njej se dogajajo procesi, ki jih je težko razumeti. Mao Tse Tungov za nas tako smešni kult je samo eden izmed njih. To so procesi, ki spominjajo na komplekse preveč osamljenega človeka, v katerem se borijo občutki manjvrednosti z občutki superiornosti, o kateri pa sam dvomi, ker je ne more preizkusiti na drugih, ker nima priložnosti za to, in ker se take priložnosti tudi boji, ker pač sam dvomi o tej superiornosti. Po eni strani ga miče svet in občevanje z njim, po drugi strani se takega občevanja boji. Povsod vidi same sovražnike, vse ima na sumu, da ga sovražijo; če pa se mu kdo pokaže prijazen, ga ali pretirano časti, ali pa zahteva v znak tega prijateljstva, da se mu podvrže.

KJE JE REŠITEV IZ OSAMLJENOSTI?

Težko si je zamisliti, kako bi se mogla Kitajska v bližnji bodočnosti rešiti iz te izolacije, če ne tako, da vstopi med Združene narode in se odpove svoji zaprtosti vase, svojemu bojkotu ostalega sveta in svojemu utopističnemu čakanju na svetovno revolucijo ali na svet po tretji svetovni vojni, ko bi atomske bombe pometle s sveta vse, ki si ji napoti. Morda pomeni sedanja čistka samo zadnji, krčeviti, bolesten poskus odpora proti takemu procesu odpiranja in zblizovanja, ki se nujno bliža.

Pa tudi Zahod bi morda lahko napravil še nekaj več, da bi kitajskemu narodu olajšal ta proces zblizovanja. Združene države si zaslužijo priznanje, da v zvezi z vojno v Vietnamu čim manj izzivajo in dražijo Kitajsko in da se čimbolj izogibljuje vsakega incidenta, ne da bi pri tem kazale šibkost ali strah. Nedvomno znajo Kitajci na tihem to ceniti. Vse druge države pa bi lahko prispevale še sorazmerno več k temu procesu zblizovanja, ker nimajo sporov s Kitajsko. To bi lahko storile zlasti na kulturnem področju in s tem, da se same čimbolj s simpatijo zanimajo za kitajsko stvarnost. Prej ali slej bi bil ta trud poplačan.

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 14. avgusta, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 10.15 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 10.45 Karakteristični ansambli; 11.15 Oddaja za najmlajše: S pravljico okrog sveta: »Pravljica o kači«. Napisal Dušan Pertot; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 15.00 Antologija popevk iz oddaje »Un disco per l'estate«; 15.30 Ivan Pregelj: »Tolminci«: (1) »Moj drejčansko potrpljenje«, v priredbi Martina Jevnikarja. Igra Radijski oder, vodi Jože Peterlin; 16.05 Ljudski ples; 18.00 Najlepše simfonije; 19.15 Nedeljski vestnik. Urednik: Ernest Zupančič; 19.30 Italijanske počitnice; 20.30 Iz slovenske folklore: Rado Bednarik: »Pratika za drugo polovico avgusta«; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Nova glasba;

♦ PONEDELJEK, 15. avgusta, ob: 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu; 9.50 Praznična matineja; 10.40 Johan Sebastian Bach: Magnificat v d-duru, BWV 243, za soliste, zbor in orkester; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Legenda o Rabeljskem jezeru«. Napisal Jože Peterlin. Igra Radijski oder, vodi Stana Kopitar; 12.15 Počitniška srečanja, pripravil Saša Martelanc; 1.30 Glasba po željah; 14.45 Nabožna ljudske pesmi iz Nadiške doline; 15.00 Dunajske melodije; 16.00 »Vrnitev Simona Radiča« radijska drama, napisal Aleksander Marodi. Režira Jože Peterlin; 16.40 George Gershwin: Koncert v f-duru za klavir in orkester; 18.00 Novo Marijino svetišče na Vejni, pripravil Jože Peterlin; 18.30 Baročne skladbe; 18.55 Glasba na pihala: Primož Ramovš; Ricercare na temo Pavleta Merkúja za oboo in klavir, Ivo Petrić; Sonata za fagot in klavir; 19.15 Iz ženskih tednikov in revij; 19.30 Parada orkestrrov; 20.30 Zvoki, uglašeni na temo: 21.00 Georg Philipp Telemann: »Pimpinone«, medigra v treh delih.

♦ TOREK, 16. avgusta, ob: 12.00 Iz slovenske folklore: Rado Bednarik: »Pratika za drugo polovico avgusta«; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Glasba za vaš transistor; 18.30 Ustvarjavec moderne glasbe; 19.15 Spoznavajmo naravo, napisala Mara Kalan; 19.30 Morje v slovenski pesmi; 21.00 Gore v slovenski literaturi: Fran Saleški Finžgar: »Hudournik in Lisko gresta v planine«.

♦ SREDA, 17. avgusta, ob: 12.15 Turistični razgledi; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba iz filmov in revij; 17.20 Glasbeni kalejdoskop; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Komorna dela Felixa Mendelssohna - Bartholdyja; 19.15 Sodobne bolezni: Gianfranco Garavaglia: »Psihosomatična medicina«; 19.30 Motivi, ki so nam všeč; 20.30 Glasbene razglednice: 21.00 Simfonični koncert. Dirigira Francesco Mander. Sodeluje klarinetist Giorgio Brezigar. V odmoru (približno ob 21.40) Knjižne novosti: Josip Javčar: Mario Tobino in njegova knjiga »AI di là del molo«.

♦ CETREK, 18. avgusta, ob: 12.00 Giovanni Comelli: »Kulturne ustanove« - Prvi del; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Glasba za vaš transistor; 18.30 Slavni solisti; 19.00 Zlata skrinjica. Otroške pesmi in skladbe. Napisala Desa Kraševc; 19.40 »Zbor Giuseppe Tartini« iz Trsta, vodi Giorgio Kirschner; 21.00 »Gospod Janus«, radijska drama napisal Padraic Fallon, prevedel Saša Martelanc. Igra Radijski oder.

♦ PETEK, 19. avgusta, ob: 12.15 Zena in dom, pripravila Jadviga Taljat; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasbeno potovanje po svetu; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Pianist Freddy Došek; Aleksander Lajovic: Tri skladbe za klavir; 18.55 Peter Čajkovski: Uvertura 1812 op. 49; 19.15 Umetnostne galerije v Italiji: Milko Bambič; 19.30 Sodobni motivi; 20.00 Gospodarstvo in delo. Urednik: Egidij Vršaj; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Sindikati v moderni državi: Pietro Rescigno »Sindikalno gibanje v Angliji in Združenih državah«.

♦ SOBOTA, 20. avgusta, ob: 12.15 Zivalstvo Jadranskega morja: Tone Penko: »O gobah in plaščarjih«; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Pesmi za poletje; 14.45 Parada orkestrrov; 15.30 Zbor »Lojze Bratuž« iz Gorice, vodi Zdravko Klanjšček; 16.00 Volan, oddaja za avtomobiliste; 16.20 Franc Jeza: »Zlomljena osa«, delo nagrajeno na natečaju RAI Italijanske Radiotelevizije 1965 za izvirne slovenske novele; 16.55 Kraji in dežele v simfonični literaturi; 17.20 Razkuštrane pesmi; 18.30 Panorama ameriške folklore, pripravila Susy Rim: »Cowbojske pesmi«; 19.15 Počitniška srečanja, pripravila Saša Martelanc; 19.30 Nastopi zabavnih ansamblov na Radiu Trst; 20.30 Teden v Italiji; 21.00 »Sončni dan«, radijska drama, napisal Giuseppe Dessi, prevedel Martin Jevnikar.

SPORAZUM MED ZDRAVNIKI IN ZAVODI SOCIALNEGA ZAVAROVANJA

Po več kot enoletnem sporu so pretekli teden podpisali novo pogodbo med zdravniki in bolniškimi blagajnami. Sporazum predvideva takojšnjo obnovitev neposredne zdravstvene oskrbe ter bo veljal do 3. decembra 1968.

Splošno zdravstveno službo bodo izboljšali z boljšo kvalifikacijo zdravstvenih uslug, s primernejšo razdelitvijo števila zavarovancev na vsakega zdravnika, z znižanjem dosedanjega maksimalnega števila, z ustanovitvijo izredne službe za praznične dni ter z uveljavitvijo posebnih prispevkov za zdravnike, ki se bodo preselili na področja, kjer jih občutno primanjkuje.

Zavod INAM in ostale bolniške blagajne bodo plačevale zdravnike po novem mešanem sistemu. Ta predvideva za obiske na domu plačilo na osnovi prijave, za preglede v ambulantah pa letno kvoto glede na število stalno vpisanih zavarovancev. Vendar se zdravniki v vsaki občini lahko odločijo za drugačen sistem plačevanja, kot sta »notula« (po številu pregledov) ali »quota capitaria« (po številu zavarovancev) ne glede na to, če so bolni. V štirih mesecih bodo zdravniki v občinah lahko imeli referendum z izbiro najboljšega sistema, za kar pa bo potrebna 60 odstotna večina. Če ta ne bo dosežena, se bo vsak zdravnik lahko sam odločil.

Od dneva podpisa pogodbe so za pet odstotkov povišali prispevek zdravnikom, ki bodo še vedno plačani po sistemu števila pregledov. Povišek za nadaljnjih pet odstotkov bo sledil 1. aprila prihodnjega leta. Isto velja za zdravnike plačane po sistemu števila zavarovancev.

Pri mešanem sistemu bo za obiske na domu — kot rečeno — veljalo plačilo po

sistemu števila pregledov, za preglede v ambulantah pa so uvedli povprečna plačila, ki se delijo na tri skupine. Skupine so dalje razdeljene na kategorije: kmetijstvo, drugi sektorji, otroci pod šestim letom in upokojeanci. Pregledi na domu bodo na primer plačani od 950 do tisoč 300 lir, pregledi v ambulantah pa letno na zavarovanca tisoč 800 do tri tisoč 200 lir. K slednjemu je v mešanem sistemu treba prišteti dodatne kvote za zavarovanca.

Minister za delo in socialno skrbstvo Bosco je izjavil, da vsebuje nova pogodba znatne izboljšave tako za zavarovance kot za zdravnike. Vsak zdravnik bo lahko oskrboval največ 1500 zavarovancev in posebne komisije — v katerih bodo zastopniki zdravnikov, delavcev in delodajalcev — bodo skrbele za čimboljše izvajanje sporazuma.

Upati je, da je s tem rešen za dalje časa spor, ki je povzročal velike neprijetnosti zlasti zavarovancem.

TRŽAŠKI ZDRAVNIKI ODKLONILI SPORAZUM

Medtem ko so zdravniki bolniških blagajn v ogromni večini italijanskih pokrajin pristali na sporazum, ki ga je njihovo združenje sklenilo z vodstvom INAM-a, so ga tržaški zdravniki začasno odklonili. Zavarovanci na Tržaškem morajo torej še vedno vnaprej plačati zdravnikom preglede, izročiti nato potrdila pristojnemu uradu INAM-a, nakar jim po pošti vrnejo stroške. Kot vsakdo razume, zahteva ta postopek veliko zgubo časa in precej sitnosti za zavarovance.

Tržaški zdravniki bodo o zadevi dokončno sklepali na zborovanju, ki bo 17. t. m.

Južnotirolsko vprašanje

Južnotirolsko vprašanje je še vedno v središču pozornosti italijanske in avstrijske javnosti. Terorističnih atentatov v zadnjem tednu za srečo ni bilo. Avstrijske oblasti so v bližini Brennerja našle pod tovrstnim železniškim vozom, namenjenim v Italijo, bombo, ki bi se morala razpočiti ob določeni uri, ko bi bil voz na italijanskem ozemlju. To odkritje je, hvala Bogu, preprečilo veliko katastrofo.

Medtem se resno govori o bližnjem sestanku med predsednikom Morom, ki je na počitnicah na Tridentinskem, in kanclerjem Klausom, ki pride v kratkem na počitnice v Italijo.

Avstrijsko časopisje obširno komentira italijanske diplomatske korake pri avstrijski in zahodnonemški vladi. Italijani so protestirali zlasti proti temu, da je bavarska

televizija kazala razgovor z dvema znanimi tirolskima teroristoma, ki je bil posnet na avstrijskem ozemlju. Katoliški list »Volsbote« objavlja v zadnji številki članek, v katerem poučdarja, da glede na zadnje italijanske predloge o rešitvi južnotirolskega vprašanja nima Avstrija nobenega razloga, da bi se ne obrnila na Združene narode. Italijanski predlogi so baje slabši kot predlogi komisije devetnajstih, zlasti na področju šolstva, uporabe nemščine in zaposlitve članov manjšine.

Glasnik zahodnonemškega zunanega ministrstva je te dni izjavil, da njegova vlada ne bo dala političnega azila Južnim Tirolcem, o katerih bo dokazano, da so teroristi. Južnotirolsko vprašanje — je dejal — je italijansko notranje vprašanje, ki ga mora Italija rešiti v sporazumu z Avstrijo.

TEDENSKI KOLEDARČEK

- 14. avgusta, nedelja: Demetrija, Anastazija
- 15. avgusta, ponedeljek: Vnebovzetje D. M.
- 16. avgusta, torek: Rok, Branislav
- 17. avgusta, sredo: Radivoj, Hiacint
- 18. avgusta, četrtek: Helena, Lenčka
- 19. avgusta, petek: Ljudevit, Ludvik
- 20. avgusta, sobota: Samuel, Bernard

Izdajatelj: »Novi list« d. z o. z. • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29477

ZA VARNEJŠE POČITNICE

(Nadaljevanje s 1. strani)

da ne bo še več prometnih nesreč in še več tragičnih smrti.

Največja pozornost se zahteva od vseh avtomobilistov zlasti v teh šmarničnih dneh, ko bodo po vseh cestah reke avtomobilov, na katerih se bodo ljudje peljali na oddih na morje ali v gore. Skušajmo in potrudimo se vsi, da čimbolje in varneje prebijemo počitnice.

SPREMEMBE DEVIZNEGA REŽIMA V JUGOSLAVIJI

Jugoslovanski zvezni parlament je pred kratkim odobril nov devizni zakon, ki določa znatne sprostitev na zunanjo trgovino, čeprav ne ukinja vseh omejitev. Veljati bo pričel s prihodnjim letom.

Že letos bi morala podjetja svobodno razpolagati z devizno kvoto 88 milijonov dolarjev, prihodnje leto pa z 240 milijoni dolarjev, kar je okrog 50 odstotkov jugoslovanskega uvoza iz držav s konvertibilnimi valutami. Novi zakon bo sprostil uvoz za približno 60 odstotkov polizdelkov, 40 odstotkov industrijskih strojev in 18 odstotkov blaga široke potrošnje.

Jugoslovanska podjetja bodo lahko brez državnega posredovanja najemala posojila v tujini pod pogojem, da jih bodo zmožna vračati. Povečati nameravajo tudi dotok tujega kapitala v Jugoslavijo, verjetno največ v tujsko prometno industrijo.

POVEČANA DRAGINJSKA DOKLADA

S trimesečjem avgust-oktober bodo na podlagi statističnih podatkov o dvigu življenjskih stroškov povečali draginjske doklade v Italiji za eno točko. Izdatki podjetij se bodo s tem povečali za 46 milijard lir.

Od prvega februarja 1962 so draginjske doklade narasle za 36 točk ali skupno za tisoč 450 milijard lir.

NOV MEDNARODNI OBMEJNI PREHOD

Od srede, 10. t. m., dalje je odprt prometu novi mednarodni obmejni prehod pri Šentjerneju (Lazaret). Doslej so potovali skozi ta prehod le lastniki prepustnic, medtem ko je odslej dovoljen prehod tudi s potnimi listi. Odprtje novega mednarodnega prehoda bo delno razbremenilo promet skozi prehod pri Škofijah, ki je v vseh letnih časih, a še posebej poleti izredno živahen.

Za obrambo slovenščine

V Sloveniji je javnost zadnji čas nenavadno budna v obrambi pravic slovenščine kot edinega uradnega jezika na področju SR Slovenije. Dogaja se namreč, da razni zvezni upravni organi te pravice hote ali nehote kršijo. Kot znano, je lani že Glavni odbor SZDL Slovenije izdal okrožnico, v kateri se je odločno potegnil za pravice in za čistost slovenščine. Poslal jo je velikemu številu ustanov in organizacij. Nedvomno je ta okrožnica še bolj vzdramila javnost, da se je zavedla svoje dolžnosti pri obrambi pravic slovenščine kot uradnega jezika. Vendar pa okrožnica sama ni mogla stvari urediti. Zato se je moralo letos ukvarjati s tem celo ustavno sodišče SR Slovenije.

Zadnja številka štirinajst dnevnika »Naši razgledi« je prinesla pod značilnim naslovom »Vredno bi bilo natisniti razprto« naslednje:

Dnevnik DELO je objavil 22. julija letos drobno novico »IZVAJANJE USTAVNIH DOLOČB O RABI SLOVENŠČINE«. Zdi se nam vredno to novico ponatisniti, ne da bi jo komentirali, zakaj komentarje o zadevah s tega območja smo že objavljali; tudi občani so jih dosti napisali. Najbrž je še nekaj stvari deloma podobne in deloma globlje narave, ki bi jih ustavno sodišče, republiško ali pa zvezno, zelo verjetno tudi moralo obravnavati. Novico torej ponatisnjemo tudi zato, ker nam zbuja upanje. Takale je:

»Ljubljana, dne 21. julija. Ustavno sodišče SR Slovenije je nedavno obravnavalo rabo slovenščine v uradnem poslovanju. Pri tem je ugotovilo, da v mnogih primerih ni upoštevana ustava SR Slovenije, ki določa, da se poslovanje vseh državnih organov ter delovnih in drugih samoupravnih organizacij, ki opravljajo družbeno

službo na območju SR Slovenije, vodi v slovenskem jeziku. Zlasti obrazci, ki jih uporabljajo republiški in občinski upravni organi, carinarnice, služba družbenega knjigovodstva, narodna banka, železniška podjetja in nekateri drugi, so čestokrat v srbskem oziroma hrvaškem jeziku. Podobno velja za številne okrožnice in celo odločbe. Ustavno sodišče SRS je zaradi take, z ustavo neskladne prakse, sklenilo, da svoje ugotovitve in predloge pošlje pristojnim organom v republiki.

Upamo in tudi verjamemo, da bodo pristojni organi predloge učinkovito upoštevali.

OPOZORILO

ZARADI POLETNIH POČITNIC BO
PRIHODNJA ŠTEVILKA NOVEGA LI-
STA IZŠLA V ČETRTEK, 25. T. M.

ZAKLADI DROBIŽA V NOGAVICAH?

30. septembra letos bodo dokončno zapadli stari bankovci po 500 lir. Do konca leta jih bo še zamenjavala Banka d'Italia, nato pa bodo brez vsake veljave.

Zaradi pomanjkanja drobiža je začela italijanska Komerzialna banka v pričakovano novih bankovcev izdajati 500-lirske čke, katerih je verjetno v prometu že več kot srebrnih kovancev, ki jih mnogi iz nerazumljivih razlogov zbirajo in skrivajo kot zaklad.

Nedvomno gre za isti pojav množične psihoze, zaradi katerega je začelo pol Italije strastno zbirati znamke, ne da bi večina sploh kaj razumela o tem.

4 Pokristjanjenje Slovencev N. II.

Spasere—sprehajati, primerjaj tržaško-slovensko: na spas, ki najbrž ne izvira naravnost ne iz italijanskega »passeggio«, ne morda iz nemškega »spazieren«, sperre—zapreli (versperren), spile—palica (Stäbchen), spjaere—ra-zparati (aufritzen), spole—špolca«, vretenca (Spule), sprake—prasketati (prasseln, knistern), spre—ra-zpršiti (zerstreuen), spurv—vrabec (Spatz), spörre—barati, vprašati (fragen), stall—štala«, hlev (S.all), stang—štanga«, drog (Stange), stavn—stalni kraj bivanja, domači kraj (Heimatsort), stengsel—zapora (slovenski ljudski običaj »štancarjev«, (Sperre, Schranke, Zaun), stemple—štemplati«, žigosati (stempeln), stenk—štenkati«, dodati kaj malega (kleiner Zusatz), stimle—stiskati se, gnesti se (drängen, schwärmen), stirre—strmeti (stieren, starren), stol—stol (Stuhl), stolpe—kol, tram, opazovalni stolp! (Pahl, Pfosten), stork—štorklja (Storch), stramm—straff, gespannt), strebe—stremeti (streben), streng—strog (streng), strigle—štrigla-ti«, snažiti (striegeln), strö—ra-ztresti (streuen), stue—nas-stlati, spraviti, nakopičiti, zložiti, staja! (stauen, verstaunen, verstauchen), stup—skočiti na glavo, pasti, spot-akniti se! (Kopfsprung machen, stürzen, fallen), stusslig—o-tožen, dolgočasen (traurig, langweilig), styrtre—pasti, štr-bunkniti! (stürzen, fallen), stönn—stokati (stöhnen, ächzen), sto

—stati (stehen), sukk—stokati, stok (seufzen, Seufzer), sund—zd-rav (gesund, bekömmlich), surkol—ze-lje, kislo (Sauerkraut), sus—šus-teti, šumeti (rauschen, sausen), sut—st-rah, skrb (Sorge, Angst), sval—las-tovica (Schwalbe), svar—od-vrniti, odgovoriti (antworten), svin—svinja (Schwein), sving—kri-vin-a, o-vin-ek (Schenkung, Krümmung), svinne—izg-ini-ti (verschwinden), svöp—lupina, strop, plenice (Hülle, Decke, Windeln), sy—šivati (nähen), syde—pre-sejati, sito! (sieden), sykne—u-sihati, bolehati (siechen, kränkeln), syssel—po-sel, zaposlitev (Beschäftigung), sytten—sedem-najst (siebzehn), syiti—sedemdeset (siebzig), syv—sedem (sieben), saed—sadika, seme (Saat, Samen), saete—sedež (Sitz), söke—iskati (suchen), sökk—za-seka (npr. v lesu), (Vertiefung), sönn—sin (Sohn), söрге—skr-beti, žalovati (sich grämen, trauern), söster—sestra (Schwester), söt—sladko, satje! (süss), sa—sa-diti, se-jati, (säen) sold—cedilo, sito (Sieb), sor—ra-na (Wunde).

Pri preučevanju kakega obširnejšega — ali celo kakega znanstvenega ali zgodovinskega-besednjaka norveščine, danščine ali švedščine bi nedvomno našli še veliko več podobnosti. Če pa bi razširili primerjanje na vse črke v abecedi in na slovnične oblike, bi prišli najbrž do presenetljivih rezultatov, npr. kar zadeva oblikovanje pasivne glagolske ob-

like, ki tudi precej spominja na slovensko, hkrati pa se močno razlikuje od oblikovanja pasivne oblike v nemščini.

Vse te podobnosti ne morejo biti slučajne, pa tudi ne samo ostanki arhaičnih oblik, ki bi se bile v skandinavskih jezikih enako dobro obdržale kakor v slovenščini. Mnogo bolj upravičeno lahko sklepamo, da so v nekdanjih časih, pred preselitvijo v današnje kraje, živeli Slovenci nekje v bližini skandinavskih narodov. To pa je moralo biti — sodeč po jezikovni podobnosti in še po raznih drugih znakih, o katerih bomo še spregovorili — v današnji severnonemški pokrajini Mecklenburg, tako da so bili slovenski sosedje na severozahodu Skandinavci, predniki današnjih Dancev, Norvežanov in Švedov, na jugozahodu Sasi, na jugu in vzhodu pa razna druga slovanska plemena. Ravno v pokrajini Mecklenburg je ostalo presenetljivo veliko slovanskih krajevnih imen, ki so enaka ali močno podobna krajevnim imenom v Sloveniji. Tako najdemo tam precejšnje število krajev, ki se začenjajo z Lub-, tako mesto Lübeck, Lubmin, Lübtheen itd., kar spominja na slovenske kraje Ljubljano, Ljubno itd.; v Mecklenburgu najdemo tudi Ribnico (Ribnitz) in celo Lübz, kar more biti samo Lipica. Blizu Stettina najdemo nizko, 191 m visoko vzpetino, ki nosi ime Police, kakor kje v slovenskih Alpah. Celo v berlinskem predmestju okrijemo kraj Nowa wes (Nova vas), enako kakor npr. v bližini Ptu-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Tržaškega

Izredna seja občinskega sveta v Nabrežini:

Ljudstvo in njegovi predstavniki solidarni s kamnarji

Kot smo v listu nekajkrat poročali, že od 11. julija traja stavka kamnarjev, pri čemer je prizadetih kakih 1.100 delavcev in nameščencev. Središče stavkovnega gibanja je v Nabrežini, kjer se nahajajo največji in najpomembnejši kamnolomi na Tržaškem. Tako dolge stavke ni bilo v tej stroki že od leta 1904 (tedaj je stavka trajala štiri mesece). Zato si vsakdo lahko predstavlja zaskrbljenost in bedo delavskih družin, od katerih mnoge dejansko nimajo že več denarja niti za hranu. Hudo je nadalje prizadeto celotno gospodarstvo devinsko-nabrežinske občine, saj je kamnarska industrija eden njenih glavnih gospodarskih činiteljev. Občinska uprava in zlasti njen župan sta si veliko prizadevala, da bi se spor pravično rešil, vendar nista doslej naletela pri industrijcih na najmanjše razumevanje. Prav ničesar ni dalje doslej zagleglo posredovanje deželnega urada za delo in deželnega odborništva za delo.

Glede na resnost položaja je nabrežinski župan sklical za ponedeljek, 8. t. m., izredno sejo občinskega sveta. Župan je obširno poročal o prizadevanjih občinske uprave, da bi prišlo do pogajanj med predstavniki delavcev in delodajavcev in da bi se tako našla za vse zadovoljiva rešitev. Medtem ko so sindikati vedno izražali pripravljenost na popuščanje, je združenje industrijcev vselej trmasto zahtevalo prekinitve stavke, češ da je to pogoj za začetek razgovorov med sprotima strankama. Župan je naglasil, da ima občina tudi zato pravico in dolžnost, da izreče o pereči zadevi svoje mnenje, ker je večina zemljišč, iz katerih rujejo kamen, občinska last. Najemninske pogodbe so zelo ugodne za zasebne podjetnike, saj občina nima od kamnolomov niti 3 in pol milijona letnih dohodkov. Potem ko je župan izrazil polno solidarnost občinske uprave z delavskimi družinami, ki so tako hudo prizadete zaradi dolge stavke, je omenil, da bo občinska podporna ustanova priskočila na pomoč najbolj revnim, hkrati pa je predlagal, naj občinski svet

Spomenik Nazariu Sauru

V sredo so v bližini tržaške pomorske postaje odkrili spomenik Nazariu Sauru. Ta dan je namreč poteklo 50 let, odkar so ga avstrijske oblasti usmrtili zaradi »veleizdaje in dezerterstva«. Nazario Sauro je bil pomorski kapitan iz Kopra. Ob izbruhu avstrijsko-italijanske vojne leta 1915 se je kot prostovoljec vključil v italijansko vojsko. Leta 1916 je bil ujet in v Pulju obsojen na smrt. Spomenik, ki je svoj čas stal v Kopru, so leta 1944 porušile nemške nacistične vojaške oblasti.

Novi spomenik v Trstu je delo kiparja Tristana Albertija. Njegovega odkritja se je poleg predstavnikov tržaških oblasti udeležil tudi podtajnik v obrambnem ministru senator Santero. Pozdravni brzojavki sta poslala predsednik republike Saragat in predsednik vlade Moro.

takoj nakaže primeren znesek denarja občinski podporni ustanovi, da bo lahko izdatneje pomagala revnim družinam. Župan je na koncu predlagal, naj svet odobri posebno resolucijo, ki jo je sestavil občinski odbor in so jo že odobrili tudi predstavniki vseh političnih skupin, razen zastopnika liberalcev, ki se tudi tokrat ni udeležil seje.

Resolucija se takole glasi: »Občinski svet, zbran na izredni seji dne 8. avgusta 1966, upošteva, da že od 11. julija traja stavka, ki so jo iz ekonomskih razlogov proglasili delavci tukajšnjih kamnolomov; da je zaradi te stavke nastal zelo resen položaj na podrčju tukajšnjega gospodarstva, ker je industrija pridobivanja in obdelovanja kamna eden od glavnih industrijskih in trgovskih činiteljev našega področja; da je občina lastnica večjega dela zemljišč, iz katerih se pridobiva kamen in da so ta zemljišča z ugodnimi pogoji dana v zakup raznim zasebnim zakupnikom; jemlječ na znanje vedno večjo zaskrbljenost, zlasti ekonomskega značaja; ker občinski svet čuti dolžnost izraziti to rastoče slabšanje v nastalem položaju, medtem ko izraža polno vzajemnost z družinami stavkajočih delavcev, ki so zaradi trajanja spora izpostavljene tako hudi preskušnji, apelira na zavest in odgovornost prizadetih strank, izreka željo po čimprejšnjem srečanju strank v sporu in po doseganju pravičnega sporazuma, ki naj normalizira ta domači sektor, ki je tako močno moten; obrača topel poziv zlasti delodajalcem, ki naj v tej okoliščini pravilno upoštevajo socialna pričakovanja stavkajočih delavcev; pridržuje si pravico v primeru, da bi stavka še dolgo trajala, da bo pregledal način izdajanja tukajšnjih zakupnih koncesij, ki so v občinski pristojnosti.«

K besedi so se priglasili številni svetovavci, ki so vsi ne glede na politično pripadnost ostro grajali ravnanje industrijcev. Vsi so tudi izjavili, da bodo glasovali za predloženo resolucijo. Ko jo je zato župan dal na glasovanje, je bila odobrena soglasno. Prav tako soglasno je bil tudi odobren predlog, naj se občinski podporni ustanovi nakaže 200 tisoč lir, da bo lahko še izdatneje priskočila na pomoč revnim družinam, občinski odbor pa je bil pooblaščen, da po posvetovanju z voditelji svetovalskih skupin nakaže še kako pomoč tistim, ki so je najbolj potrebni.

Ta seja občinskega sveta je bila ena najbolj živahnih, kar jih je bilo po vojni v Nabrežini, in nam je le žal, da zaradi pomanjkanja prostora ne moremo omeniti nastopov raznih svetovavcev. O vsebini resolucije poudarjamo zlasti tisti del, kjer je rečeno, da si občinska uprava pridržuje pravico, da pregleda način izdajanja zakupnih koncesij, če bodo industrijci odlagali z rešitvijo spora. Izredna seja je pokazala, da so ti gospodje osamljeni, delavstvo pa uživa polno solidarnost ljudstva in njegovih občinskih predstavnikov.

GROZNA PROMETNA NESREČA PRI ŠTIVANU

Prometna nesreča, ki se je zgodila v noči med petkom in soboto prejšnjega tedna na državni cesti pri Štivanu, je globoko pretresla vso tukajšnjo bližnjo in daljnjo okolico. Terjala je na žalost smrt dveh mladih ljudi, eden pa se še vedno bojuje s smrtjo v tržaški bolnišnici. V petek kmalu po polnoči sta se 33-letni Karel Mervic in 36-letni Josip Legiša, oba iz Devina, vračala z avtom iz Tržiča proti domu, ko je na nevarnem ovinku v bližini štivanskega pokopališča prišlo do silovitega trčenja z drugim avtomobilom, ki je prihajal z nasprotne smeri. V tem avtomobilu sta bila 24-letni Rihard Nanut in 23-letni Rastislav Marušič, oba iz Štandreža pri Gorici. Ob trčenju je bil Mervic, ki je vozil avto, na mestu mrtev, ker mu je prebilo lobanjo, njegov sopotnik pa je na res čudežen način bil le laže ranjen po obrazu in glavi. Drugi avto je po trčenju blazno nadaljeval vožnjo še za kakih 30 m, se prekucnil in obstal sredi ceste s kolesi navzgor. Medtem se je vnel bencin, nastala je eksplozija in ves avto je bil takoj v plamenih.

Nanut, ki je avto vozil, je našel strašno smrt v plamenih, njegov prijatelj pa je zletel iz vozila ter hudo ranjen obležal na cesti. Legiša in Marušiča so odpeljali v tržaško bolnišnico. Prvi se bo moral zdraviti 10 dni, za drugega pa so si zdravniki pridržali prognozo.

Prometna policija je ugotovila, da je vzrok grozne nesreče prevelika hitrost, s katero je vozil nesrečni Nanut.

Karla Mervica, ki izhaja iz znane devinske družine, so pokopali v nedeljo na štivansko pokopališče, Nanuta pa v ponedeljek na pokopališče v Štandrežu. Naj obojema sveti večna luč. Sorodnikom izrekamo globoko občuteno sožalje.

Beneška Slovenija

Štoblank:

ZEMELJSKI UDOR

Znano je, da ima svet okoli Matajurja popolnoma kraški značaj. Odkrivajo se vedno nove podzemeljske jame, ki bodo s primerno ureditvijo postale privlačne turistične točke. Včasih pa ni niti potreba iskati novih jam, ker se kar same odprejo.

Nekaj takega se je zgodilo v Štoblanku. Delavci so popravljali bituminozno plast na cesti iz Kozice v vas. Nenadoma se je začela cesta usedati in prav pred župniščem v Štoblanku je zazijala več kot meter široka luknja, kateri pa niso mogli videti do dna. Sumijo, da se nahaja prav pod cesto in hišo kako kraško brezdno. Preko luknje so napravili nekak mostiček, da se promet ne ustavi. Bati pa se je, da se ne bi pripetila že ob rahlih zemeljskih sunkih kaka nesreča.

Matajur:

CESTA NA VRH

V polnem razvoju so že dela na cesti, ki bo vodila iz vasi Matajur do »bajte«. Dolga bo sicer samo nekaj nad dva kilometra. Vsa bo asfaltirana in lahko prevozna. Zato bo tudi dosti pomenila za turistični razvoj, posebno v poletni dobi.

Turistične ustanove pa nameravajo zgraditi prav do vrha Matajurja še žičnico za smučarje. Potem bo cesta važna tudi za

INDUSTRIJSKO PODROČJE V GORICI

Na zadnji občinski seji so mestni svetovavci potrdili pravilnik konzorcija za goriško industrijsko področje. Mestni svet je načelno sprejel ta pravilnik že pred dvema mesecema. Na tej seji bi morali razpravljati le o posameznih členih, katerih je 23. Načela pa se je skoraj triurna debata, čeprav je bil sprejet samo važnejši popravek, kateri predvideva dvetretjinski način glasovanja na občnih zborih konzorcija za spremembo pravil.

Za pravilnik so glasovali vsi svetovalci, razen komunistov. Konzorcij bo začel delovati z glavnico 27 in pol milijona lir. Od teh bo vplačala goriška občina 10 milijonov, sovodenjska dva in pol, pokrajina pet, trgovinska zbornica pet in goriški Mont tudi pet. Po pravilih bo konzorcij nakupoval zemljišča za industrijsko področje na podlagi prostih pogajanj ter jih bo smel oddajati tovarniškemu podjetjem. Industrijsko okrožje je torej gotovo dejstvo, čeprav v morebitno škodo etničnemu obeležju goriške okolice.

SPOMINSKE SVEČANOSTI

V ponedeljek je Gorica proslavila zgodovinsko petdesetletnico zavzetja. V dopoldanskih urah je polagal mestni župan v spremstvu glavnega tajnika in drugih zastopnikov vence ob spomenikih padlim vojakom. S pevmskega mosta je župan vrgel v Sočo venec v počaščenje tistih, ki so pri prehodu čez reko zgubili življenje. Popoldne ob peti uri so se zbrale v parku na Korzu razne bojovniške organizacije, vladni zastopnik, obrambni podtajnik Guadalupi, goriški župan Martina in različni zastopniki, ki so prisostvovali maši zadušnici, katero je daroval na prostem goriški nadškof. Pri evangeliju je poveljeval idealno junaštvo vseh padlih. Ganljiv spomin-

- Hanalska dolina

zimski šport. Cesto gradijo s prispevki dežele, ki namerava urediti po matajurskih pobočjih veliko zimsko športno središče.

Mernik:**CERKVENA MIS**

Po beneško-slovenskih vaseh se zopet pojavljajo tatiči, ki se zadovoljijo tudi z malimi uspehi.

Pred nekaj dnevi je eden takih tatičev izdril železno omrežje na oknu farne cerkve v Merniku. Polastil se je dveh skrinjic za miloščino. Ko ju je izpraznil, jih je odvrnil v bližnji hosti, menda iz same jeze, ker je našel v obeh le kakih tisoč lir drobiža. Tat je nadaljeval pot proti Ibani. Ob cesti stoji kapela s puščico za milodare na zunanji steni. Tudi ta je zamikala uzmoviča, ki je pretrgal žabico in odnesel le nekaj lir, ker je cerkovnik prejšnji dan izpraznil skrinjico.

Brdo:**NENADNA SMRT**

Na samotni poti pri Njtvici se je pred nekaj dnevi smrtno ponesrečil Vito Molaro z Brda. Petdesetletni možak je bil gluhi in nem. Reveža je obšla na poti slabost, in je padel na kamenita tla. Na pomoč ni mogel klicati. Ponoči ga je zadela tudi kap. Sosedje so ga našli šele naslednji dan. Zdravnik je ugotovil, da je smrt nastopila že pred dvajsetimi urami.

ski govor je imel nato župan sam. V kratkih besedah je general Baruzzi, odlikovanelec z zlato svetinjo, orisal, kako je on prvi zasadil tribarvnico na goriški južni postaji. Nazadnje je bojovnike in Gorico pozdravil še vladni odposlanec.

Po slovesnostih je priredila mestna občina sprejem v občinskem parku.

Zvečer ob devetih in pol se je pa zbralo na Travniku na tisoče ljudi, ki so poslušali godbo in občudovali res prekrasne umetne ognje, ki so švigali v nešteti barvah z goriškega grada v poletno nebo.

IZREDEN PROMET

Obmejni promet pri Rdeči hiši je dosegel proti vsakemu pričakovanju neverjetno visoke številke. V mesecu juliju je šlo preko meje s potnimi listi 339.435 državljanov in 69 tisoč 300 tujcev. V lanskem juliju so bile te številke dosti nižje; mejo na istem prehodu je prestopilo nekaj nad 45 tisoč naših državljanov in 25 tisoč 500 tujcev.

Sedanji vsakodnevni promet pri Rdeči hiši znaša približno 13 tisoč prehodov s potnimi listi. Spričo tolikšnega prometa bo potrebno povečati obmejne naprave in osebje, ki ni več kos pravi reki avtomobilov in pešcev, katera se bo ob šmarničnih počitnicah še povečala. To dokazuje tudi naraščajoče število osebnih avtov v goriški pokrajini. Zadnje vozilo nosi že tablico s številko 36.000.

UVIDEVNOST

V naši javnosti in tudi v časopisju je nalletel ukrep oblasti, da se izdajo lepaki s pozivi na previdnost avtomobilistov v vseh mogočih jezikih in samo v slovenščini ne, na precejšnjo nezadovoljnost. Naša javnost ni ocenila tega dejstva samo kot tehnično pomanjkljivost, marveč tudi kot preziranje jezika obmejnih sodržavljanov in sosedov z onkraj meje, ki prihajajo gotovo v večjem številu na Goriško in Tržaško kot pa na primer Francozi.

Zato moramo z zadovoljstvom pohvaliti uvidevnost deželnega svetovavca odvetnika Devetaga, ki je vložil interpelacijo na podpredsednika deželnega odbora. V njej pravi, da prihaja k nam veliko število avtomobilov iz sosedne republike Jugoslavije. Vprašuje, ali bi ne bilo potrebno, da se tudi tem turistom naslovijo opozorila o previdni vožnji v njihovem jeziku.

VINKU VODOPIVCU — SPOMINSKO PLOŠČO!

Klub starih goriških študentov, ki so obiskovali srednje šole v Gorici pred prvo svetovno vojno, si je postavil tudi nalogo, da budi in ohrani spomin na zaslužne osebe, ki so igrale važno vlogo za vzpon in napredek goriških Slovencev na gospodarskem, političnem in prosvetnem polju.

Lani — septembra 1965 — smo postavili spominski plošči dvema najbolj vidnima borcem za pravice našega naroda na vseh področjih javnega življenja: Dr. Antonu Gregorčiču na Vrsnem in Andreju Gabrščku v Kobaridu.

Letos — 25. septembra — nameravamo odkriti spominsko ploščo priljubljenemu skladatelju Vinku Vodopivcu v Kromber-

Iz Goriške

ku, kjer je ta mož nad 42 let župnikoval in snoval melodiozne skladbe trajne vrednosti. Kar je nam Goričanom Simon Gregorčič v poeziji, to je nam Vinko Vodopivec v glasbi.

Z odkritjem spominske plošče bi hoteli dati vidno priznanje in značaj svečanega praznika Vodopivčevi pesmi z udeležbo njegovih častilcev in z nastopom pevskih zborov. Obenem bo za to priliko pripravljena tudi manjša razstava Vodopivčevih pomembnejših del in drugih predmetov.

Za kritje stroškov je zbral naš klub med svojimi člani nekaj sredstev, ki pa ne zadostajo. Zato se obračamo na ostale goriške študente in na javnost sploh za prispevke, ki naj nam omogočijo izvesti to zamisel. Prispevki naj se pošljejo na tekoči poštni račun »Vinoagraria« - Gorizia - (c.c.p. - Udine N. 24-17418).

Števerjan:**SLIKARSKO TEKMOVANJE**

Letos, 28. avgusta, bo že petič tekmovalne slikarjev in slikarskih novincev iz naše dežele v Števerjanu. Slikarji, ki se morajo prijaviti za tekme v odvetniški pisarni pri Formentiniju, se bodo morali ravnati po nekaterih novih vodilih. Rzsodišče ne bo vzelo v poštev dela slikarjev, ki so že bili odlikovani pri prejšnjih tekmah. S tem skušajo prireditelji privabiti čim več mlajših slikarjev. Vse slike bodo morale prikazovati obeležje Števerjana in okolice. Vsak udeleženec bo smel v parku ali v njegovi bližini poslikati dve platni od desete ure dopoldne do pete popoldne. Nagrajena dela bodo razstavljeni od 7. do 20. septembra v kavarni Teatro v Gorici.

ZAPRTE BRIVNICE

Pokrajinska zveza obrtnikov naznanja, da bodo zaprte vse brivnice prihodnji ponedeljek, torek in sredo. V nedeljo 14. avgusta pa bodo odprte od 7.30 do 12.30.

Rupa:**ZA PROMETNO VARNOST**

Kmalu bo postala osebna varnost na velikih prometnih žilah bolj sigurna kot na cestah, ki vodijo skozi nekatere vasi sovodenjske občine. Predvsem je potrebno postaviti prometne znake na nevarnih točkah, ovinkih in križiščih. Odgovorni in izvoljeni zastopniki bi se morali zavzeti za to zadevo varnosti, ki bi vendar ne zahtevala tako groznih stroškov.

Krividno za ogražanje življenjske varnosti nosijo seveda tudi brezvestni vozači. Po vijugastih in marsikod preozkih cestah drivijo tako brez pomisleka, da se je treba čuditi, ker ni večjih nesreč.

PRIJAVE V SLOVENSKI DIJAŠKI DOM V GORICI

Starši ki nameravajo vpisati svoje otroke v šolskem letu 1966-67 v Slovenski dijaški dom kot redne ali zunanje gojence, morajo vložiti prošnjo za sprejem na posebnih tiskovinah, ki jih dobijo pri upravi zavoda.

Prošnje za sprejem v Slovenski dijaški dom se sprejmejo neprekinjeno do izpolnitve vseh razpoložljivih mest.

Vsa ostala pojasnila in navodila prejmejo prosilci pri upravi Slovenskega dijaškega doma v ul. Montesanto 84 vsak delavnik od 10. do 12. ure.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Zadeva Mihajlov

Kot poročajo tuje agencije iz Beograda, je jugoslovanska varnostna policija odsvetovala pristašem in prijateljem pisatelja Mihajla Mihajlova, katerega so v ponedeljek aretirali, da bi priredili nameravano posvetovanje v Zadru. Na njem so hoteli ustanoviti novo neodvisno revijo in položiti temelje novi socialistični stranki, ki pa naj bi temeljila na sedanji jugoslovanski ustavi.

Toda kot se je zvedelo, so sodelavci Mihajlova odklonili ta nasvet in vztrajali v pripravljanju posvetovanja, ki bi se bilo moralo začeti v sredo, 10. t. m. v neki restavraciji v Zadru. Osem prijateljev Mihajlova je prispelo že v torek v Zader, druge pa so pričakovali v sredo. Organizacijo sta imela v rokah oba podpredsednika organizacijskega odbora. To sta zagrebška profesorja Marjan Batinič in Daniel Ivin. V odboru sta tudi dr. Franjo Zenko z univerze v Zadru in profesor Nikola Čolak z Instituta za preučevanje zgodovine delavskega gibanja v Zagrebu. Profesor Ivin je naznanil, da je prispel v torek dopoldne na stanovanje Mihajlova neki funkcionar v spremstvu policijskih agentov in je sporočil članom organizacijskega odbora, da »oblasti ne morejo jamčiti za njihovo varnost, če bodo nadaljevali pripravo posvetovanja«. Na vprašanje, zakaj so zaprli Mihajlova, pa je

funkcionar izjavil, da so to storili zaradi potrebe, da ga zavarujejo pred ljudskim besom, ki ga je povzročila njegova pobuda in njegovi spisi, katere smatra ljudstvo za sovražne državi. Profesorja Betinič in Ivin pa sta izjavila naslednje: »Grožnje proti naši osebni varnosti nas ne bodo odvrnile od poti, katero smo si izbrali. Sicer pa, kaj moremo drugega? Kadar se kdo odloči za kakšno pot, mora iti po njej.«

Prijatelji Mihajlova so tudi objavili izjavo, v kateri pravijo, da je njihov namen ta, da aktivno sodelujejo pri gradnji svobodne in demokratične bodočnosti, ker da ima komunistično vodstvo v državi samo minimalne možnosti, da reši gospodarske probleme Jugoslavije.

V sredo pozno zvečer pa se je zvedelo, da so udeleženci nameravanega zborovanja v Zadru opustili svoj namen, da bi priredili zborovanje, zaradi demonstracij tam-

kajšnjih komunistov in zaradi nekaterih incidentov. Tudi policija jim je nujno odsvetovala zborovanje. Dogodki so se razvijali v sredo precej burno in nejasno, tako da je težko reči, kaj se je v resnici dogajalo v Zadru. Gotovo je le, da je bil zaslišan po policiji tudi prof. Marjan Batinič in da so ga pozno zvečer tudi aretirali, pod enako obtožbo kot prej Mihajlova.

Skupina prijateljev Mihajla Mihajlova je hkrati z naznanilom, da se je odrekla zborovanju, tudi naznanila, da bo vseeno izdala svojo revijo.

Zadeva je vzbudila v Jugoslaviji, še mnogo bolj pa v tujini veliko pozornost, celo mnogo večjo, kakor pa ji gre po njenem resničnem političnem pomenu. Pričakovati je, da bo imela za posledico nekaj sodnih postopkov, ki se bodo končali s kakimi bolj ali manj milimi kaznimi, ker je jugoslovanskim oblastem gotovo tudi jasno, da ne gre za kako dejansko sovražno akcijo, ampak za skupino idealistov, ki so se fanatično zagrizli v svojo idejo, da so poklicani, da osvobodijo jugoslovanski socializem birokratskih zavor in pripomorejo do več svobode.

Smrt Slovence, ki je ljubil morje

V Ljubljani so te dni pokopali upokojelega pomorskega kapitana Vladimira Nagliča, ki je bil ne samo izkušen mornariški strokovnjak, ampak tudi dober in vestni literarni prevajavec, kot je ob tej priložnosti poudaril slovenski tisk. V razdobju od 1945 do 1960 je prevedel v slovenščino 16 knjig, zlasti iz angleščine, nemščine in ruščine. Prevedel je med drugim Cookovo »Potovanje okrog sveta«, potopis norveškega raziskovalca Fridtjofa Nansena »Preko Grönlanda« in knjigo prof. Ficcarda »Z batiskafom do dna morja«. Predvsem ga je mikalo prevajanje del, ki so v zvezi z morjem in s potovanji ter raziskavanji. Bil je tudi strokovnjak za slovenske pomorske izraze ter je sodeloval z Janezom Gradišnikom in Ernestom Kokrivom pri knjigi »Pomorska slovenščina«, ki je izšla leta 1961 in ki je obogatila slovenščino z izrazoslovjem iz pomorskega življenja.

ski etnografski muzej v Ljubljani. Prikazuje pa zbirke etnografskih predmetov, ki so jih zbrali na svojih raziskovalnih potovanjih slovenski misijonarji v prvi polovici prejšnjega stoletja v Afriki. Med njimi je najbolj slaven Koblehar, ki je raziskoval izvire Nila.

POGREBCI S PLESNIMI KORAKI

V torek popoldne so pokopali v New Yorku slavnega črnega pianista jazz-glasbe Buda Powella v pravem tradicionalnem jazz slogu. Mrtvaški voz, s krsto, ki je počasi vozil po ulicah, je spremljal jazz sekstet, ki je igral tradicionalne in tudi Powellove lastne jazz skladbe, kakor je bilo to nekdanj v navadi pri pogrebi v New Orleansu. V pogrebnem sprevedu je korakalo nad pet tisoč črncev, ki so spremljali orkester s tleskanjem prstov, s ploskanjem in tudi s kakim plesnim korakom.

Bud Powell je bil star šele 41 let. Umrl je v bolnišnici zaradi jetike in alkoholizma ter splošne telesne oslabelosti, ker se je preslabo hranil.

KOROŠKA SLOVENSKA SKUPINA V SANREMU

Pred kratkim so se vrstili v ameriškem radiu »Voice of America« (Glas Amerike) posnetki na trak z letošnjega 7. jugoslovanskega festivala jazz glasbe na Bledu. Urednik te oddaje Willis Conover je sam prisostvoval letošnjemu blejskemu festivalu.

Uvrstitev v oddajo »Glas Amerike«, ki je ena izmed najbolj popularnih in kvalitetnih, pomeni veliko uveljavljenje za to tradicionalno prireditel v slovenskem Bledu. Kot računajo, ima oddaja »Glas Amerike« nad 500 milijonov rednih poslušalcev po vsem svetu.

Na folklornem festivalu v Sanremu pa je nastopila ob koncu preteklega tedna folklorna skupina iz Ziljske doline na Koroškem, v značilnih tamkajšnjih slovenskih narodnih nošah, ob spremljavi harmonikarja, ki je tudi igral slovensko melodijo. Napovedana pa je bila seveda kot avstrijska skupina. Odlični vtis so napravile narodne noše. Moška noša je enaka gorenjski, le da so vsi plesavci nastopili v visokih škornjih, ne pa da bi vzbujali posmeh s spodnjimi hlačami ter ponizovali slovensko nošo v oblačilo šem, kot delajo to danes mnoge slovenske folklorne skupine.

RAZSTAVA JOSIPA TOMINCA

V Gorici bodo odprli 28. t. m. spominsko razstavo slikarja Josipa Tomince, za stoletnico njegove smrti. Umetnostnim zgodovinarjem in časninarjem pa bodo odprli razstavo že 27. avgusta popoldne. Razstava bo v Attemsovi palači, kjer je sedež pokrajinskih muzejev.

Kot znano, je bil Josip Tominc važen tudi za slovensko umetnostno zgodovino.

POGUMNI PISATELJ

35-letni angleški pisatelj Leslie Thomas, znan po knjigi romanu »The Virgin soldiers« (Deviški vojaki), se je resno ožgal pri poskusu, da bi rešil pet ljudi iz goreče hiše. Vdril je v hišo, v kateri je ostala ujeta od ognja 5-članska družina: oče, mati in trije otroci. Vendar se mu je posrečilo vseh pet rešiti.

RAZSTAVA ZBIRK SLOVENSkih MISIJONARJEV - RAZISKOVAVCEV

V sredo so v gradu Goričane pri Medvodah odprli razstavo »Afrika v zbirkah Slovenskega etnografskega muzeja«. Razstavo je organiziral Sloven-

Naš odnos do jezika

Zadnji čas je večkrat brati in slišati besedo »transistornik«, ki naj bi pomenila isto kot »transistor«. S tem, da ji je nekdo obesil končnico -nik, je menil, da jo je poslovenil. Ni se zavedal, da ima beseda tako dve končnici, kajti -or je že končnica. Če bi hoteli besedo posloveniti s samo končnico, bi morali kvečjemu reči transistornik.

Ta vnema za slovenjenje tujk bi bila naravnost ganljiva, če bi bila dosledna in če bi bili tisti, ki jo izvajajo, zares trdni v slovenščini. Tako pa slovenijo besede, ki se posloveniti ali sploh ne dajo, ker v slovenščini manjka izraz zanje, zato jih nadomestijo s kakim približnim izrazom, s čimer izbrisajo tudi pojem ali pa jih slovenijo tako nerodno kakor »transistornik«. Po drugi strani pa je v slovenščini v uporabi vse polno nepotrebnih tujk, za katere ostajajo lepa slovenska nadomestila, a vendar slovenski tisk in radio zanje rajši uporabljata tuje izraze kot npr. novinar namesto časnikarja. Logično bi bilo torej uporabljati tudi izraz novine namesto časnik ali časopis. To tujko je zaneslo v slovenščino nekdanje predvojno »Jutro«, ki ni priznavalo samostojne slovenske narodnosti in se je zavzemalo za zlitje vseh jugoslovanskih »plemen« v en sam narod in za stopitev njihovih jezikov v en sam jezik, ki naj bi bil seveda srbohrvaški. Zato je

tudi postopno uvajalo čimveč srbohrvaških izrazov. Časnikarji, ki so delali pred vojno pri »Jutru«, so prenesli uporabo takih izrazov, katerih so bili navajeni, tudi v povojno časnikarsko slovenščino in jih uporabljajo tako trdovratno, da je celo slovenski pravopis sklenil z njimi nekako premirje, čisto po nepotrebnem. Enako se zdaj dogaja z besedo »luka« namesto pristanišče ali pristan. Iz razlogov upravnega centralizma pri upravi jugoslovanskih pristanišč (oziroma samo pristaniških poveljstev) so uvedli v Kopru besedo »luka« in od tedaj ta srbohrvaška beseda vedno bolj prodira v slovenščino, četudi slavisti oziroma slovenisti neprestano protestirajo proti njej. Birokrati se za to ne menijo.

Vendar pa bi moral že ponos na naš jezik, ki je prav tako sposoben vse izraziti kakor drugi jeziki, preprečevati Slovincem, da bi tako slepo sprejemali tuje izraze. Danes nismo več narod, ki je v vsem odvisen od drugih, brez lastne uprave, državnosti in gospodarstva, in zato prisiljen, da pasivno sprejema od drugih vse izrazoslovje za panoge, v katerih nima besede, kakor se je to dogajalo pred prvo svetovno vojno. Danes smo na vseh področjih kolikor toliko samostojni in ustvarjalni. Zato bi moral to odražati tudi naš jezik, pa tudi ves naš odnos do jezika. M. Z.

GOSPODARSTVO

Zadnje zatočišče - morje

Računajo, da bo za 10 let na svetu 4 milijarde ljudi in da jih bo leta 2.000 več kot 6 milijard. Vsi ti ljudje pa bodo hoteli živeti, zato bodo morali jesti. Toda kaj, če pa je že danes toliko gladujočih? Važen vir prehrane in drugih potrebščin bo postalo morje.

Morje je neizmerna rezerva za človeško blagostanje. Danes spreminjajo že velike množine morske vode v sladko, v bodoče je bodo spremenili, kolikor je bo pač potrebno. Pri tem pridobivajo iz slane vode mnogo rudninskih snovi, pa tudi ogljikovih vodikov-škrobovin na pretek, s predelevanjem rib pa pridobivajo velike množine beljakovih-proteinov za človeško prehrano, izpod morskega dna črpajo danes petrolej in pripravljajo posebne pripravke, ki bodo olajšale proučitev vsega svetovnega morja in ugotovitev vsega, kar morje vsebuje in bi lahko koristilo kroni stvarstva.

Izvedenci trdijo, da živi v morju vsaj 25.000 vrst raznih živali in da človek dobi danes iz morja komaj 1% svoje prehrane. Od vseh morskih živali obrača danes človek največ pozornosti trskam-polenovkam, od katerih ne pridobiva samo ribjega olja, marveč tudi proteine in v ta namen je bila v državi Washington zgrajena posebna tovarna, ki že deluje. Trske so namreč trenutno najprimernejša in najcenejša surovina za izdelovanje proteinov. Seveda bodo dobivali proteine tudi iz drugih mor-

skih živali. Zelo verjetno je, da bodo že v prihodnjem desetletju v mnogo večji meri izrabljali rezervo prehrane, ki jo skriva neizmerno morje.

S POTENJEM IZLOČENO APNO

Svoj pot si gotovo že pokušal in ugotovil, da vsebuje neke soli. Predvsem izloča vsak človek in vsaka žival s potenjem apno. Višja toplota pospeši in poveča potenje, ki je znatno zlasti v poletnih vročih mesecih. Zato pa je v teh vročih mesecih tudi izločanje apna bolj znatno, kar moramo upoštevati pri naši hrani in krmljenju živali. Za živali je najbolj primerno klajno apno — tudi Vitasol —, za ljudi pa zlasti sadje? Zato pa uživajmo ga! Saj ga je mnogo in ni ravno predrago.

NEMSKO DELOVNO LJUDSTVO PO GOSPODARSKIH PANOGAH

Od celotnega nemškega delovnega ljudstva je skoraj polovica, točneje 48% zaposlena v industriji, 17,5% v trgovini in prometu, 10,9% se jih peča s kmetijstvom in gozdarstvom, 23,5% pa jih je drugače zaposlenih. Te številke veljajo za maj 1965. V primeri s stanjem v aprilu 1964, torej v enem letu, se je število v kmetijstvu in gozdarstvu zaposlenih zmanjšalo za približno 100.000 enot.

Siva grozdna plesen

V zadnjih letih je bilo grozdje že parkrat silovito napadeno od plesni, neposredno pred trgatvijo ali celo med njo, zlasti če je bilo vreme vlažno in hladno. Plesen je bila tako huda in se je širila tako hitro, da se je par dni prej še popolnoma zdravo grozdje spremenilo — skoraj bi rekli — čez noč v kup plesnobe. Plesen oziroma glivica pa ni razjedala samo jagod, marveč tudi peclje (grozdovino) in zato so se mnogi plesnivi grozdi sami odtrgali in padli na tla. Mnoge druge plesnive grozde so nabirali odrezali in vrgli na tla, mnoge pa so kar pustili na trti. Kaj bodo nosili domov gnilobo?

Tako gnilobo povzroča glivica »botrytis cinerea«, ki je v naravi zelo razširjena. Ne napada samo belega grozdja s tanko kožico — najbolj tokajca, marveč vse bele in tudi črne sorte; ne napada grozdja samo ob trgatvi, ampak vse leto in ne samo grozdja, marveč tudi posamezne dele trte. Napada sploh vse jagodičevje kot ribes, potem pa skoraj vso povrtnino kot grah in peso, kumare in paradižnike, zeleno (šelin), kopoljo in lan in še vse polno drugih rastlin. Torej je razdiralno polje glivice »botrytis cinerea« zelo razširjeno. In tudi povzročena škoda je zelo velika, ker se deli rastlin posušijo, drugod segnijejo, na vsak način propadejo.

In kakšna zaščita je možna proti »botrytis cinerea«? V glavnem je posredna: trte ne smejo biti pregosto zasajene, med trtami in v grmih — ob stebelu — mora

biti zračno, trte morajo biti redno gojene, to je pravilno gnojene, obrezane in povežane, zaščitene morajo biti proti grozdnemu črvu ali sukaču, itd. Tudi škropljene in žveplane morajo biti v redu. »Botrytis cinerea« napade namreč tam, kjer je najmanj odpora. Zato rada napade oslABLJENE trte in druge rastline, po toči in od ujm ranjene izmučene trte in rastline, rada se vseli v jagode, katere je že ranil grozdni črv ali sukač, itd.

Se dajo zdraviti rastline, zlasti trte, ki so že napadene od »botrytis cinerea«? Ali se da ozdraviti tako grozdje? Ta vprašanja so zelo važna, ker od »botrytis« povzročena škoda gre lahko v slabih letih v stotine milijonov in v milijarde. Žal ne moremo trditi, da imamo kakšno zares učinkovito sredstvo ali zdravilo proti temu. Kolikor vemo, koristi odločno pobiranje peronospor tudi proti »botrytis cinerei«. Zato pa moramo biti vedno pripravljene škropiti proti peronospori, ki lahko nastopi tudi še ves avgust in tudi še v septembru. Če je le dovolj vlage in dovolj toplote, pa se peronospora razvije. Zato pa je krivo in škodljivo pisanje tržaškega lista »Gospodarstvo« v št. 599 na 4. strani v sestavku »Kmet in vrtnar v avgustu«, kjer stoji: »Škropljenja je za letos konec.« Ne zavajati ljudi v nesrečo! Vprašanje je le, katero škropivo je v tem času — v avgustu — najbolj priporočljivo z ozirom na peronosporo in »botrytis«.

(Konec prihodnjič)

ČUD

Na mednarodnem kongresu za psihologijo, ki zaseda v Moskvi, je poročal ameriški znanstvenik dr. Aaron Smith z medicinske fakultete na univerzi v Nebraski o bolniškem primeru, ki se zdi, da pobija vse do sedaj znane teorije o aktivnosti in funkcijah možganov. Poročajo namreč o primeru moškega, kateremu so zaradi raka odrezali vso levo polovico možganov, to je tisto polovico, ki po dosedanjih teorijah ureja duševno dejavnost in govorenje, pisanje in mišljenje. Toda pacient kljub temu lahko hodi, govori, poje in celo računa. Profesor Smith je izjavil v svojem poročilu: »Ta primer dokončno dokazuje, da so učne knjige zmotne«.

Dr. Smith meni, da tista polovica možganov, ki je ostala pacientu po operaciji, zdaj močnejše deluje, kakor se to dogaja tudi v primerih operativnega izreza ene ledvice ali ene polvice pljuč. Operacijo na tistem bolniku so izvedli lani decembra. Bolnik lahko razloči tudi barve.

Po predavanjih profesorja Smitha so predvajali film o tistem bolniku. Film je silovito presenetil in naravnost navdušil 200 znanstvenikov, ki so se zbrali z vsega sveta v Moskvi na 18. kongres o psihologiji. Eden najodličnejših sovjetskih psihologov dr. Aleksander Lurja je strnil svoje vtise v izjavo: »To je veličasten film in fantastičen primer. Absolutno presenetljiv. Pacient preveč razume. Mislim, da po taki operaciji ne bi smel vsega tega razumeti, in vendar razume.« Pristavil je, da se misli prihodnje leto podati v Združene države, da bo lahko osebnost spoznal nenavadnega pacienta. Zaprošil je dr. Aarona Smitha, če bi lahko Rusi dobili kopijo tega izrednega filma. Gre namreč za popolno spremembo vseh znanstvenih mnenj o delovanju možganov. Do zdaj so namreč mislili, da leva polovica možganov nadzoruje vse človekove sposobnosti govorenja, pisanja, mišljenja in drugih abstraktnih duševnih dejavnosti. Dejstvo pa, da omenjeni pacient zdaj kljub temu lahko opravlja v določenih mejah te dejavnosti, pomeni, da desna polovica možganov nadomesti manjkajočo polovico.

Pacient je neki 47-letni nameščenc. To je tretji odrasli človek, ki je — kolikor je znano — preživel operacijo odstranitve ene polovice možganov, ki jih je napadel rak. A druga dva operirana pacienta sta pozneje vseeno umrla.

Vendar na težja vprašanja še nekoliko nevoljno reagira in pokaže, da jih je sicer razumel, da pa ni sposoben izoblikovati odgovora, oziroma, da se ga ne more spomniti. Pacient lahko tudi hodi, opirajoč se na palico. Napreduje tudi v branju, pisanju in govorenju, čeprav počasneje kot v hoji. A že to, da napreduje, je veliko. Njegova inteligenca se postopno boljša. Učenjake zdaj predvsem zanima, do kod bo napredovalo vračanje njegove inteligence.

SLIKARSKO TEKMOVANJE V PIRANU

V Piranu je bilo v soboto in v nedeljo slikarsko tekmovanje, za katero je dal pobudo slikar Lojze Spacal. Udeležilo se ga je 35 umetnikov, med njimi 25 iz Slovenije, 8 iz Italije, eden iz Avstrije. Tekmovanje je imelo namreč mednarodni značaj. Vsi skupaj so predložili razsodišču 51 del. Od teh jih je bilo 46 razstavljenih. Prvo nagrado je dobil koprski slikar Polonio. Razsodišče je ugotovilo, da so slike na splošno prav kvalitetne, da pa bi morali imeti slikarji na razpologo več časa.

Spomini iz prve svetovne vojne

12 BRUSILOVA OFENZIVA SPOMLADI 1916 Inž. J. R.

Gospod z baskovko je hotel vedeti, če sem Jud in odgovoril sem, da med našim slovenskim narodom ni bilo nikdar Judov. Židje so se proglašali v Avstriji samo za Nemce, Madžare ali Italijane.

Potem me je vprašal po poklicu in sem odgovoril: študent agronomije na Dunaju. Vmešal se je češki tolmač in po češko povedal, da je tudi on z Dunaja, in sicer iz X. okraja. Vprašal me je, kje sem stanoval, in odgovoril sem mu po češko, da v XIX. okraju Döblingu, ravno v nasprotnem delu Dunaja, kot je X. okraj.

S tem je bilo izpraševanje končano in vsi trije so se vrnili v pisarno. Kmalu se je pojavil češki tolmač z enakim plavordečim trakom, kot ga je imel sam, in mi ga privezal na rokav. Rekel mi je, da grem — kolikor je razumel — na neko kmetijsko preizkuševališče v Besarabski guberniji. Kmalu potem je prišel iz sobe civilni gospod z baskovsko kapo, v rokah je držal sveženj listin, mi dal znamenje, da gremo, in rekel: »Allons enfants de la Patrie!« nakar sem mu odgovoril: »le jour de gloire est arrivé«. Oba sva se začela smejati. Francosko besedilo je začetek marseljeze, francoske narodne himne. Zapustila sva pisarne in kmalu tudi taborišče, ter se prav kmalu znašla na postaji Darnica.

Hudo me je trla radovednost in od časa do časa se mi je povračalo iz podzavesti: češka vojska v Kijevu, srbska vojska v Odesi... Sedaj je čas in prilika, da zvem kaj več, če ta človek kaj ve. In sem ga vprašal. Odgovoril je, da ni podrobno seznanjen s to zadevo. Ve le toliko, da se v

Kijevu zbirajo bivši češki in slovaški ujetniki in sestavljajo samostojne vojaške oddelke, seveda pod ruskim poveljstvom. Glavni vodja tega gibanja da je neki Masarik v Londonu. V Rusiji da imajo posebno glasilo »Čehoslovan«. Glede srbske vojske v Odesi pa je povedal, da so prišli v kustjo en sroski general in več višjih častnikov z nalgo, da zberejo med ujetniki čim več rekrutov za srbsko vojsko, ki se je skrčila v strahovitih bojih z Avstrijci in Bolgari skoraj na nič. Vprašal me je, če imam mogoče namen pridružiti se jim. Odgovoril sem, da bom to storil mogoče enkrat pozneje, za sedaj pa se hočem bolj informirati, ker mi tudi naslov »srbska« ne ugaja in bi raje imel naslov »jugoslovanska«. V teh besedah so namreč čeli programi. Pa tudi odpočil bi se rad in vsaj malo spoznal veliko Rusijo. Povedal mi je še, da izhaja v Odesi poseben propagandni list »Slovenski jug«. Rekel je tudi, da je v Darnici skoraj vedno kakšen srbski častnik, a danes da ni videl še nobenega.

Neki sprevodnik naju je opozoril, da morava stopiti v vlak. Ta naju je v kratkem času prepeljal preko Dnjepra na postajo Kijev. Zdela se mi pa je popolnoma drugačna kot pred dvema dnevoma, ko so stotine demogelarjev čepele raztresene po celi postaji in se oddihavale od krvave driske. Civilist z baskovsko čepico — morda je bil Francoz, morda pa francoščine večšč Rus, je krenil proti prodajalnici s tobakom. Med tem, ko se je nekaj pogajal, sem pogledal, kaj sploh imajo naprodaj. Takoj sem opazil dopisnice za vojne ujetni-

ke. Ničesar si nisem bolj želel, kot da bi čim prej sporočil domov, da sem ujet. A kako? Denarja nimam, da bi jih kupil, in tudi svinčnika ne. Židje v Galiciji bi rekli: vsecko Moskali zabrali. Tudi svinčnik so mi odnesli. Tu pa so bili tudi svinčniki na prodaj. Francoz me je vprašal, če kadim, in hvala Bogu, takrat še nisem kadil. Odgovoril sem, da ne kadim, a če mi hoče kaj darovati, naj mi kupi dopisnice za vojne ujetnike in svinčnik. Mislim, da so bile dopisnice zastonj, za svinčnik pa je dal neko znamko. Vprašal me je, če želim še kaj, in sem pokazal na mali žepni nožič. Kupil mi je tudi tega. Potem kreneva s postaje in Francoz je naročil izvoščka, ki naju je vozil kakšnih 20 minut ter ustavil pred večjim poslopjem z daljšim napisom. Med tem, ko je Francoz plačeval izvoščka, sem črkoval napis v »Gubernijskoe Zemstvo«. Takrat nisem razumel, kaj bi to bilo. Nato sva vstopila in že v pritličju je Francoz opravil: dobil je par pečatov na svoje listine. Najel je zopet izvoščka in sva se odpeljala. Do tega trenutka sem imel v spominu vso pot od Darnice, a tedaj se mi je vse zmedlo in nisem več vedel, ne kje je sever in ne kje je jug. Pa nič ne de, saj nisem imel namena zbežati.

Nisva se vozila dolgo in sva kmalu prišla do Francozovega stanovanja. Ko sva vstopila, me je on v ruščini predstavil svoji ženi. Razumel sem izraz »majà ženà« in »on gavarit njemecki«. Gospa se je nasmehnila in me v nemščini povabila, naj odložim svoje reči na klop, ki je bila takoj za vratmi. To sem prav rad storil. Nato smo s hodnika stopili v sobo, kjer je bilo pripravljeno na mizi za štiri osebe. Takrat sem si rekel: »Jože, danes se vedi kot omikan, dobro vzgojen človek, čeprav imaš uši!«

(Dalje)

Pokristjanjenje Slovencev

(Nadaljevanje s 3. strani)

ja, kjer jo ljudje tudi tako imenujejo. Sploh pa je izraz ves še en dokaz, da smo Slovenci prišli prav od tam, ker ga je najti razen v Sloveniji in v obrobni pokrajini in v tej obliki le na Mecklenburškem in v pokrajini Brandenburg. Znano je, da govore ljudje ves namesto vas še danes po vsem Štajerskem in Koroškem, le da je uradno slovensko poimenovanje vasi po prvi svetovni vojni povsod in dosledno spremenilo obliko ves v vas. Tako se je spet pokazalo, kako malo čuta imamo Slovenci za tradicijo in kako malo spoštujemo lastna izročila in preteklost. A ravno ohranjena stara imena krajev so za jezikoslovce in zgodovinarje neprecenljiv teren raziskovanja. Z izginjanjem narečij se bodo namreč izgubile tudi stare oblike in tedaj ne bo mogoče ničesar več dognati. Ohranitev starih pristnih imen nima nič opraviti s pravopisom in tako bi lahko ostalo v nazivih krajev ves, kadar gre za določene vasi, drugače pa bi uporabljali besedo vas. Pri tem pa naj opozorimo na to, da je beseda ves sorodna norveški (in splošno skandinavski) besedi vik, ki pomeni zaliv in hkrati vas. Od te besede izhaja tudi beseda Viking.

Zanimivo je tudi, da imajo skandinavski jeziki besedo »trg«, v norveščini v obliki torv, v švedščini v obliki torg. V obeh jezikih pomeni to trg ali tržni prostor. V Göte-

borgu obstoja tra z imenom Gamlestadstorg (et je določni spolnik, ki se pritakne besedam srednjega spola), kar pomeni Staromestni trg. Nedvomno sta si sorodni tudi norveška beseda bredd in slovenska beseda obrežje (rečni breg ali breg jezera ali morja), ker pomenita isto. Takih podobnosti je — kot rečeno — na stotine in morda na tisoče, kar pomeni lepo priložnost za jezikoslovce. Vse kaže, da so Skandinavci prevzemali besede od naših prednikov, ti pa od Skandinavcev. To se je dogajalo verjetno z medsebojnim kupčevanjem ali pa so prinesli razne besede v drug jezik vojni ujetniki ali prebežniki, medtem ko si je glede besede bredd ali obrežje lahko predstavljati, da so ljudje različnega plemena in jezika, ki so stanovali ob isti reki ali na obalah ozkih morskih zalivov, pač uporabljali za obrežje isti izraz (verjetno pa je tudi, da se skriva v slovenski besedi jezero (je-ze-ro) skandinska beseda sjö (izg. šö), ki pomeni tako jezero kot morje).

Nikomur najbrž tudi ne bi prišlo na misel, da je naš primorski borjač pristna skandinska beseda in pride od besede bo (v norveščini) — prebivati, ki ima v vseh osebah sedanjaka, v ednini in množini, obliko bor (prebivavec se pravi bebor, bebo pa pomeni stanovati v ali prebivati); Slovenski jezikoslovci so že razglabljali, odkod je prišla v slovenščino, vendar so mislili bolj na sta-

rodavno nemščino kakor na skandinavski besedni sklad, ker niso upoštevali, da smo Slovenci sprejeli mnogo tujih besed (kot so jih najbrž sprejeli tudi drugi narodi od nas) še v nekdanji domovini ali med dolgim pohodom od tja v današnjo domovino. Ta pohod je trajal gotovo desetletja, če ne več.

Seveda je najti tudi v drugih slovanskih jezikih podobnosti s skandinavskimi jeziki, vendar pa je ravno v slovenščini (in nato v slovaščini ter češčini) takih sorodnosti največ, zlasti tudi v raznih prastarih besedah, glede katerih jezikoslovcem doslej ni bilo jasno, odkod so se vzele. Tako je npr. pred časom prof. France Bezljaj iskal izvor slovenske izposojenke »bula« (nadev) z glagoloma »bulati«, »buljati«, o kateri so prej menili, da je izposojena iz srednjevisokonemske besede »vülle«, nadev Prof. Bezljaj sicer zavrača to domnevo in dokaže, da beseda ni mogla priti v slovenščino iz srednjevisokonemščine. Išče ji izvor celo v latinski besedi »botula« (drob), ni se pa spomnil, da bi pogledal v besednjak kakega skandinskega jezika. V norveščini bi bil našel precej besed z istim korenem, npr. bugne — napihovati, napenjati, kipeti (od napetosti), buk — trebuh, bule — bula, bulk — vzboklina, bulke — vzbociti, napraviti vzbokline. In nedvomno so besede z istim korenem tudi v drugih skandinavskih jezikih, tako da ni nobenega dvoma, da je prišla beseda bula v slovenščino od tam in celo v isti obliki in skoro z istim pomenom. (Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

Italijansko nogometno prvenstvo

Tekme za letošnje novo nogometno prvenstvo bodo, kot kaže, zelo zanimive, ker bodo iz A-lige izpadle kar štiri ekipe. Vse enajstorce so se ojačile, najboljše zato, da si osvojijo častni naslov državnega prvaka, ostale pa zato, da ostanejo v prvi ligi.

Herrera, trener državnih prvakov, je hotel imeti v svojih vrstah čvrstega napadavca in je dobil Vinicia, najboljšega strelca lanskega prvenstva. Na prvih tekmah ne bo nastopil Facchetti, ker služi vojaški rok, a ga bo zamenjal odlični Landini, ki je igral tudi v državni reprezentanci. Inter je kupil tudi branivca Governata, ki je lani igral v ekipi Lazio. Prvaki bodo nastopili v naslednji postavi: Sarti; Burgnich, Facchetti; Bedin, Guarnieri, Picchi; Domenghini, Mazzola, Vinicio, Suarez, Corso. Odlične rezerve so: vratar Miniussi, branivca Landini in Governato ter napadavca Jair in Cappellini.

Milan ki ga sedaj vodi Silvestri, je kupil odličnega branivca Rosata ter Anquilletija ter je s tem učvrstil obrambo. K Milanu je prišel tudi Innocenti, dobri napadavec Lecca. Milan bo verjetno nastopil v naslednji postavi: Barluzzi; Noletti, Schnellinger; Santin, Rosato Trappatoni; Mora, Lodetti, Sormani, Rivera in Amarildo. Če bo napad, ki je na papirju odličen, zares vigran in če bo obramba držala bo Milan resen kandidat za končno zmago.

Zaman je predsednik Fiore skušal kupiti kakega zvezdnika da bi utrdil svoj Napoli. Prišla sta le branivec Micelli ter odlični Bianchi, ki je bil lani odkritje za Brescio. Drugače je ekipa nespremenjena in za navijače predstavlja največje upanje napad, ki ga sestavljajo Cané, Juliano, Altafini Sivori in Orlando.

Fiorentina je ostala, po odličnih nastopih na tekmah tako za pokal Italije kot za Mitropacup nespremenjena. Trener Chiappella mnogo računa na vratarja Albertosija ter na napadavca De Sistijsa. Prišla sta tudi branivec Vitali ter mladi napadavec Cosma iz Pise.

Tudi Bologna je ostala nespremenjena. Odšel je Micelli, prišel na je Ardizzon. Lani so se igralci večkrat poškodovali in Carniglia upa, da mu bo letos sreča bolj naklonjena. Bologna bo nastopil v naslednji postavi: Negri; Furlanis, Ardizzon; Tumburus, Janich, Fogli; Perani, Bulgarelli, Nielsen, Haller in Pascutti. Ekipa bo gotovo resen tekmelec za častni naslov.

Juventus ima vedno težave z napadom in je zato kupila napadavca De Paolija ter Favallija, ki bosta brez dvoma igrala pomembno vlogo na prvenstvu. Obramba je ostala nespremenjena. Črnobeli bodo tako nastopili: Anzolin; Gori, Salvadore; Bercellino I., Castano Leoncini; Favalli, Del Sol, De Paoli, Cinesinho in Menichelli.

Za častni naslov se bodo torej borile ekipe: Inter, Milan, Napoli, Fiorentina, Bologna in Ju-

ventus. Če jih ocenimo po igralcih, dobimo naslednjo vrednostno lestvico: Inter 41, Bologna 36, Milan 32, Juventus 31, Napoli 26 in Fiorentina 21.

Dvanajst ekip se bo borilo za obstanek v prvi ligi; od teh se jih bo rešilo osem, štiri pa bodo izpadle.

Pugliese je popolnoma prenovil Romo in zato navijači komaj čakajo na prve nastope. K tej ekipi sta prišla vratar Pizzaballo ter odlični Interjev napadavec Peiro; novi so tudi: Olivieri, Ossola Pelizaro, Rizzato in Colausig. Od starih igralcev bodo igrali v prvi ekipi: Carpenetti, Carpanesi, Tamborini in Barison.

Vicenza je izgubila Vinicia, a je v zameno dobila številne dobre igralce. Navijači upajo da bo Campatellijeva ekipa tudi letos vigrana. Novi igralci so branivec Benaglia ter napadavci Gori, Ciccio in Da Silva.

Torino je prodal odličnega Rosata ter v zameno dobil dobra branivca Trebbija in Maldinija. Prišel je tudi Facchin, tako da bo Torino igral letos pomembno vlogo. Ekipa bo nastopila tako: Vieri; Poletti, Trebbi; Puia, Maldini Bolchi; Simoni, Meroni, Combin Ferrini in Facchin.

Tudi Lazio je prenovil svojo enajstoročje. Razen D'Amata je napad sestavljen iz novih igralcev, ki so: Bagatti, Burlando, Morrone in Mereghetti. Tudi Castelletti in Marchesi sta nova.

Cagliari ni prodal svojih najboljših igralcev,

ki sta Riva in Rizzo, temveč je celo kupil Tibera in Boninsegno. Brez dvoma bo napad: Nene-Rizzo - Boninsegna - Greatti - Riva zelo učinkovit.

Atalanta je dobila precej denarja s tem da je prodala Pizzaballo, Mereghettija in Anquilletija; prišel pa je Pellagalli. Navijači iz Bergama se prepričani, da bo ekipa ostala v prvi ligi.

Massei bo letos igral važno vlogo v enajstorici Spal, ki si je nabavila tudi branivca Tomasina ter napadavca Dell'Omodarma. Ekipa ni močna, čeprav misli Muzzio tudi letos večkrat potresti nasprotnikove mreže.

Od Brescie se je poslavil De Paoli, prišel pa je mladi Troja; tudi Bianchi ter Beretta sta odšla; nova igralec sta v obrambi Casati in Mazzia, nov je tudi vratar Cudicini ter napadavec D'Alessi. Mnogo upajo v Nemca Bruellsa. Vsekakor bo Brescia zanimiva enajstoročje.

Foggia je ostal isti kot lani. Menjala sta se Traspedini in Favalli.

V prvo ligo je prišla tudi Venezia, za katero je precej zanimanja in pričakovanja. Prišli so branivec Beretta ter napadavca Manfredini in Benitez. Kako se bo obnašal mladi Mazzola? Ekipa bo nastopila v naslednji postavi: Bubacco; Tarantino, Mancin; Spagni, Nanni, Beretta; Bertogna, Benitez, Manfredini, Mazzola II, Mencacci.

Lecco je kupil odličnega Malatrasija, vratarja Balzarinija ter napadavca Angelilla, da bi ostal v društvu najboljših.

Mantova ni preveč močna. Prišel je le stari Pavinato.

Če hočemo oceniti po vrednosti igralcev tudi ostala moštva, bomo dobili naslednjo lestvico: Torino 22, Roma 21, Brescia in Cagliari 19, Vicenza, Venezia in Lazio 17, Atalanta 16, Lecco in Mantova 15, Foggia in Spal 14.

D. T.

Švedski hokejisti se že vadijo

Svedski hokejisti niso zaman med najboljšimi na svetu. Švedska zveza za ledni hokej je sklicala — kot je poročal dnevnik »Ekspressen« — hokejiste, ki pridejo v pošte za državno reprezentanco, na treninge že 8. julija, vsega 25 hokejistov, med katerimi pa ni bilo slavnega Tumba. V ta namen je bil organiziran vežbalni tabor v Bosönu. Sicer je to tudi za Švedsko rekordno zgodnji začetek hokejske sezone, kot so opozorili listi, vendar vsako leto začnejo zgodaj Istočasno pa je švedski tisk tudi opozoril, da so Rusi, Čehi in Američani začeli s treningi že pred meseci, kar praktično pomeni da z njimi sploh niso prenehali.

Ta prva vaja švedskih hokejistov je trajala sicer le tri dni, vendar je pomenila dobro pripravo za naprej. Na njej so se tudi pogovorili o svojih načrtih v prihodnji sezoni.

Že v začetku septembra bodo švedski hokejisti odigrali v Vzhodnem Berlinu nekaj prijateljskih tekem z Vzhodnimi Nemci. Kot znano, so jih ti na svetovnem prvenstvu v Ljubljani nepričakovano premagali, in tako bi se radi Švedje zdaj pogloblje seznanili s tem novim nevarnim

nasprotnikom in se znebili — treme pred njim. 11. septembra pa se bo reprezentanca vrnila domov in bo odigrala prijateljsko tekmo s hokejskim moštvom švedskih — časnikarjev.

In slovenski hokejisti?

OLIMPIJA DEŽELNI PRVAK

Prejšnjo nedeljo se je odigrala v Vidmu tekma za deželno odbojgarsko prvenstvo. Tekem so se udeležila tri moštva, ki so zmagala v pokrajinski fazi in sicer Olimpija za Gorico, CRDA za Trst ter C.S.I. - Friuli za Videm. Fantje pod vodstvom prof. Krannerja so porazili obe nasprotni moštvi: C.S.I. - Friuli z 2:1 (15:8, 5:15, 15:10), CRDA pa z 2:0 (15:4, 15:17).

Prvo mesto je prineslo Olimpiji pravico, da bo naslednje leto nastopila v višji skupini C. Olimpijci so lahko ponosni za trud in za vaje med letom.

Zmagali so, čeprav se niso vadili več kot tri mesece in so bili glavni tolkači (Prinčič, Valentinčič) v kleščah maturitetnih izpitov.

Tehnično ni bila igra dovršena, vendar so se fantje zadovoljivo odrezali v napadu; šibka točka pa je bila obramba, ki jo bo treba izpopolniti.

Olimpija je zdaj edino odbojgarsko društvo v goriški in videmski pokrajini, ki je bilo aktivno v vseh treh sektorjih.

SMUCARSKO SVETOVNO PRVENSTVO V PORTILLU

Visoko v čilskih Andah se je začelo pred dnevi svetovno prvenstvo v alpskem smučanju. Mnogi so pričakovali, da se bodo najbolj obnesli Avstrijci, toda na splošno presenečenje zmagujejo Francozi. V smuku je zmagal Francoz Claude Killy, drugi pa je bil Francoz Lacroix. Šele tretji je bil Avstrijec Messner (deseti pa Sodat, ki je slovenski Korošec). Na tinajestem mestu je bil prvi Italijan Malknecht.

V veleslalomu pa je zmagal Francoz Perillat, drugi je bil Francoz Maudix in tretji Schranz. Na 14. mestu je bil Malknecht.

V obeh disciplinah vodi Francoz Killy.

V smuku je zmagala Avstrijka Exika Schenegger, druga je bila Francozinja Annie Famouse.

Slovenski smučarji se svetovnega prvenstva ne udeležujejo — zaradi pomanjkanja denarnih sredstev.

ŽENA IN DOM

FRANCOSKA MODA

Bodo kratka krila zmagala? Tako so se spraševali v Parizu na predvečer modnih revij za sezono 1966-67. Nekateri krojači so se pred tem izrazili odločno nasprotovanje mini-krilom ter jih označili za »vulgarna« (prostaška), smešna in nemogoča. Drugi so pa vztrajali pri tem, da naj njihove odjemalke še naprej kažejo noge.

Sedaj ko so v glavnem vsi najvažnejši ustvarjalci mode že prikazali svoje modele na modni brvi, lahko ugotovimo, da je zmagala zdrava pamet in da so se skoro vsi vrnili k resni in uravnoteženi eleganci, ki ugaja vsaki ženski, ki si ne želi senzacij. Krojači se niso zatekli k nikakemu ekstremnemu prijemu; niso pretirano podajšali kril — ugotovili so namreč, da je mladina tista, ki diktira modne zakone — temveč so se v glavnem ustavili tik nad kolenom. Slavna Coco Chanel je šla še malo nižje in njena krila pokrivajo kolena.

Ker je stil Chanel na splošno v časteh in med ženskami priljubljen naj vam naštejemo nekaj

značilnosti letošnje modne produkcije: jopići kostimov so daljši, ovratniki visoki in bluze ohlapne. Chanel je uporabila mnogo karirastega blaga, za okraske pa krzno. Večerne obleke še vedno iz lame-tkanin, za razliko od drugih pa jih Coco Chanel okraši s petelinjim perjem.

Hiša Dior, ki jo vodi Marc Bohan, je tudi doživela navdušen sprejem. Novost te hiše je »vojaški slog«, to se pravi oprijete obleke s širokimi pasovi, dvovrstni kostimi brez ovratnika in dolgi plašči.

Balmainova kolekcija je tudi letos ostala zvesta svojemu slogu: ramena so naravna životec oprijet, pas in boki prav tako. Večerne in popoldanske obleke nimajo velikih izrezov in skoro vedno imajo rokave. Kot skoro vsi drugi je tudi Balmain prikazal vrsto prekrasnih krznenih plaščev.

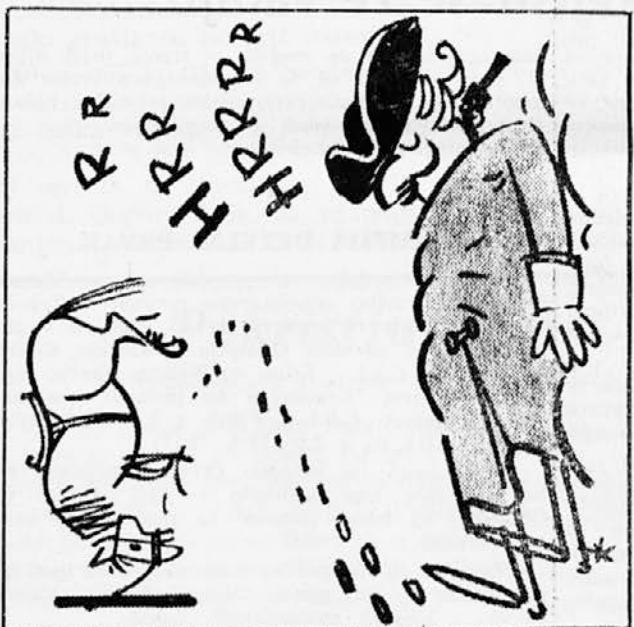
Madeleine De Rauch je prikazala skoro vse modele iz blaga »double-face« v kontrastnih tonih. Pri oblekah prevladujejo plisirana krila in izrezi v obliki črke »V«.

MARTINA

Lažnivi KLJUKEC

Besedilo
prevedla in priredila:
OLGA RATEJ

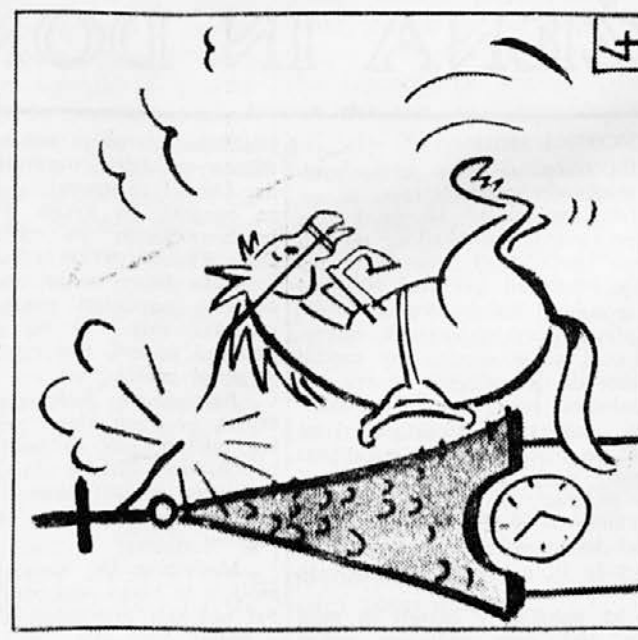
PO BÜRGERJU — RIŠE: BORUT PEČAR

kol, ki je štrlel iz snega. Sam sem legel v sneg nedaleč stran, pištolo pa sem si za vsak primer del pod pazduho. Zaspal sem tako trdno, da me je prebudil šele svetel dan. Pogledam okrog sebe in glej: ležal sem sredi vaškega pokopališča. Od mojega konja ne duha ne sluha. Izmenada sem zaslusal rezget. Ko sem dvignil glavo, sem zagledal konja na vrhu cerkvenega zvonika. Pri prči sem doumel, kaj se je bilo zgodilo. Vas je bila zamedena in tisto, kar sem imel za kol, je bil vrh zvonika. Ponoči pa je prišla odjuga, sneg se je stopil in tako sem se tudi jaz znašel na zemlji, medtem ko je moj ubogi konjiček...

8. Pota v severnih krajih nemške dežele, Poljske in Litve — tako pripoveduje Lažnivi kljukec — so še zmerom slaba, zatorej sem sklenil, da odrinem v Rusijo na zimo. Po zimni so ceste zasnežene in ledene. Potoval sem na konju, vendar sem bil premalo napravljen pa me je zeblo, bolj ko sem jezdil proti severovzhodu.

Ze na Poljskem sem zašel v tak snežni metež, da tega ne pomnim. Komaj sem še vdela konjevo glavo pred seboj in spustila se je noč. Nikjer žive duše, planjava je bila vse naokrog pokrita s snegom. Utrujen sem naposled razjahal in konja privezal na

Ne vem natančno, ali je bilo še na Pruskem ali pa že na Estonskem, samo toliko se spominjam, da je bil sila tematen gozd, ko zagledam za seboj strašnega volka. Podil se je za mojimi sanmi, z odprtim gobcem, gnani od zimske lakote. Hitro se je bližal in sprividel sem, da je vse zaman, ne bom mu mogel ubežati. Ne da bi si dolgo belil glavo, sem legel na sani, kakor sem bil dolg in širok, in prepustil konja, naj opravi z volkom, kakor ve in zna. Tisto, kar sem bil pričakoval, čeprav je bilo drzno pričakovati, se je potem res zgodilo.

Moj ubogi konjiček je bingljal na zvoniku. Nsem se dolgo obotavljal. Vzel sem piščilo, skrbno pomeril in pritisnil. Tako sem presekal vajeti in konj je bil rešen. Pa sva jo mahnila naprej po snegu in mrazu.

Vse je bilo dobro in prav, dokler nisem prišel v Rusijo. Tam namreč pozimi ne jezdijo. Ker se zmerom ravnam po običajih dežele, v katerih potujem, sem tudi zdaj povprašal kako in kaj. Rekli so mi, da si moram nabaviti sani, in tako sem tudi storil. Vzel sem lahko dirkalne sanke, v kakršne je vprežen en sam konj, in veselo zadržal proti Petrogradu. Kakšna vožnja vam je bila to!